Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет української філології, культури і мистецтва

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра української мови

Кафедра історії України

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

для студентів

спеціальності: **053 Психологія**

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

освітньої програми **053.00.04 Консультаційна психологія**

Київ – 2023

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Київський університет імені Бориса Грінченка	
Кафедра української мови Кафедра історії України	Лахно Наталія Валентинівна, доцент кафедри української мови Тарасенко Ольга Олексіївна, доцент кафедри історії України
Програма екзамену з дисципліни	Українські студії: Культура усного і писемного мовлення. Українські студії: Історичні студії.
Курс	1
Спеціальність (спеціалізація)	*053.00.04 Консультаційна психологія*
Форма проведення: Письмова/усна/комбінована	Письмова (у формі тесту, що розміщений у ЕНК навчальної дисципліни за посиланням: Українські студії (1 курс, ПП, ПБУ, КП, денна) *https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=22256*
Тривалість проведення:	2 академічні години
Максимальна кількість балів: 40 балів	40 балів
Критерії оцінювання	Тест складається з 40 тестових завдань (за одну правильну відповідь нараховується 1 бал). 1. 26 тестових питань із дисципліни «Українські студії: Історичні студії» 2. 14 тестових питань із дисципліни «Українські студії: Культура усного і писемного мовлення».
Перелік допоміжних матеріалів:	-
Орієнтовний перелік питань	**Орієнтовний перелік тем до комплексного семестрового екзамену** ***Культура усного і писемного мовлення*** 1. Культура української мови. Ознаки культури української мови. 2. Українська мова як єдина національна мова

	українського народу і форма його національної культури. Державна мова, її функції. 3. Поняття літературної мови. Ознаки літературної мови: високий ступінь престижності, багатофункціональність, стилістична диференціація, унормованість, наддіалектність. Позитивні та негативні риси пуризму. 4. Суть етнополітичних концепцій походження українського народу і його мови. 5. Літературно-писемна двомовність XIV–XVIII ст.: слов'яноруська мова, староукраїнська («проста мова»). Формування та джерела розвитку національної мови. 6. Типологічні особливості української мови на фонетичному, морфологічному та синтаксичному рівнях. 7. Характеристика офіційно-ділового стилю мовлення. 8. Характеристика наукового стилю мовлення. 9. Характеристика розмовного стилю мовлення. 10. Стилі мовлення в Інтернеті. 11. Особливості усного спілкування у фаховій діяльності. Загальні вимоги. 12. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. 13. Жанри усного мовлення. 14. Мистецтво публічного виступу. Умови успішного публічного виступу. 15. Підготовка до публічного виступу. 16. Способи виголошенн промови. 17. Установлення контакту з аудиторієта способи утримання уваги. 18. Кінетична система спілкування. 19. Закони ефективного спілкування. 20. Мовний етикет як складник культури мовлення 21. Виразність усного мовлення. Інтонація, мовні такти, паузи, логічний наголос, мелодика мовлення, темп мовлення. 22. Позамовні засоби виразності. 23. Вимова голосних звуків. 24. Вимова приголосних звуків. 25. Вимова слів іншомовного походження. Акцентуаційні норми 26. Функціонування української мови в усноpозмовній сфері та вплив на соціум (професійна комунікація, мова медіа та реклами) 27. Специфіка і структура мовленнєвого впливу. Маніпулятивні технології: способи розпізнання та протистояння. Мова як наскрізна сугестивна система.

	28. Офіційне та приватне спілкування крізь призми маніпулятивних технологій. *29.* Захист від маніпулятивного впливу. Техніки протистояння маніпулюванням. 30. Гендерні характеристики комунікативної поведінки. 31. Реалізація стратегії фемінізації в українській мові. 32. Вікові особливості комунікативних властивостей особистості. 33. Мовна норма. Система норм писемного мовлення: лексико-фразеологічні, морфологічні, синтаксичні, графічні, орфографічні, пунктуаційні, стилістичні. Причини порушення мовних норм. 34. Принципи правопису. 35. Особливості фіксації мовних норм у правописі, словниках, довідниках, підручниках та посібниках з української мови. 36. Чергування *у* з *в* та *і* з *й*. 37. Позначення м'якості приголосних на письмі. Найважливіші правила вживання м'якого знака. 38. Правила вживання апострофа в сучасному українському правописові. Сполучення літер йо – ьо. 39. Правопис префіксів у сучасній українській літературній мові. 40. Правопис слів іншомовного походження в сучасній українській літературній мові. 41. Ненаголошені *е, и, о* в сучасній українській літературній мові. Звук [а] з давнього звука [о]. Префікси пре-, при-, прі-. 42. Написання складних слів разом, через дефіс та окремо. 43. Спрощення в групах приголосних. 44. Подвоєння приголосних звуків. 45. Написання слів з великої літери. 46. Правопис часток *не* та *ні.* 47. Точність наукового мовлення. Особливості вживання термінів. Правила вживання слів іншомовного походження в професійному мовленні. 48. Причини порушення семантичної точності мовлення. 49. Найпоширеніші типи порушення фразеологічної точності. 50. Українська лексикографія. Типи словників. 51. Словотвірні норми. Нормативність творення відонімних дериватів. Прізвища, імена та імена по батькові: закономірності творення та особливості відмінювання. 52. Нормативність уживання граматичних форм

	самостійних частин мови. 53. Синонімія та омонімія відмінкових та прийменниково-відмінкових форм. 54. Порушення норм у вживанні службових частин мови. 55. Порядок слів у реченні. Синтаксична норма в словосполученні. 56. Керування та узгодження між компонентами речення. Координація головних членів речення. 57. Формальна і семантична ускладненість речення. 58. Розділові знаки у складносурядному, складнопідрядному та безсполучниковому реченнях. ***59.*** Пряма та непряма мова. Розділові знаки при прямій / непрямій мові. ***Історичні студії*** 1. Проблеми цивілізаційної визначеності сучасної України. 2. Вплив Трипільської культури на формування цивілізації в Україні. 3. Кіммерійці, скіфи та сармати в українській історії, культурі та ментальності. 4. Грецькі міста-поліси на території України як вияв західної цивілізації. 5. Давні слов'яни у писемних, археологічних та фольклорно-етнографічних джерелах. 6. «Під знаком Софії»: спадщина України у європейському контексті. 7. Русь-Україна та Руське королівство в історії та історичній пам'яті українців. 8. Культурні впливи в Русі-Україні у період розвиненого Середньовіччя. 9. Русь-Україна від Середньовіччя до Ренесансу (XIII – XVI ст.) 10. Інтелектуали українського походження в культурному ландшафті Європи і України: самоідентифікація, навчання, творчий доробок. 11. Острозька академія, братські школи, єзуїтські колегіуми. 12. Українське національне державотворення у XVII–XVIIIст. 13. Українська козацька держава: оцінки та історичне значення. 14. Протиборство Заходу і Московії: українсько-російські відносини у добу Гетьманщини. 15. Доля української державності часів «присмерку

	Гетьманщини». 16. Гетьманські столиці Чигирин, Батурин, Глухів. 17. Київ як центр освіти, науки, мистецтва у XVII – XVIII ст. 18. Місце України в європейській бароковій культурі. 19. «Відкриття національної спадщини» у процесі українського націєтворення: кінець XVIII – сер. XIX ст. 20. Внесок українських інтелектуалів у формування історичної пам'яті українського народу (М. Максимович, М. Костомаров, П. Куліш). 21. Західноєвропейські впливи на національну еліту Галичини (І. Вагилевич, Я. Головацький, М. Устиянович). 22. Маргіналізація, акультурація та причини подвійної лояльності українського соціуму. 23. Російський царат й український національно-визвольний рух. 24. Українська революція й відродження української державності. 25. Війни України з більшовицькою росією (1917–1923 рр.). 26. Українізація та феномен «червоного ренесансу». 27. Українська нація в боротьбі з тоталітарними режимами (1930–1940 рр.) 28. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами: змагання за збереження національної ідентичності. 29. Україна у Другій світовій війні. Спростування рашистської монополії на «Велику перемогу». 30. «Розстріляне відродження» і «соціалістичний реалізм» та їхній вплив на формування ідентичності українців. 31. «Відлига», «застій» і «перебудова» – штучність термінів та історичний сенс процесів. «Фасад» і радянські реалії в Україні. 32. Громадівський рух української інтелігенції другої половини XIX ст. Діячі. 33. Державні символи України. 34. Значення діяльності Бориса Грінченка в історії України. 35. Значення діяльності Івана Франка в історії України. 36. Значення діяльності Тараса Шевченка в історії України. 37. Кирило-Мефодіївське товариство: пошуки українського месіанізму. Значення діяльності, діячі. 38. Місце і роль Києво-Могилянської академії в історії

	України. 39. Українське національне відродження: сутність, три періоди. 40. Українське козацтво: походження, розвиток, історична роль. 41. Цивілізаційна визначеність сучасної України. 42. Язичництво як світогляд і релігійна система давніх слов'ян. 43. Громади. Громадівство, як український народницький міф. 44. Українська політична еміграції в Європі (1920–1930-ті) – центр розвою національно-державної ідеології. 45. Значення християнізації Руси у формуванні цивілізаційної ідентичності українців. 46. Проблема «київської спадщини»: історичний контекст і сучасність. 47. Історична пам'ять про Козацьку Україну. 48. Етапи українського національно-визвольного руху. 49. Радянське поневолення України як чергова спроба зміни цивілізаційної парадигми. 50. Голодомор-геноцид 1932–1933 р. та репресії – інструменти знищення української нації. 51. Україна між двома тоталітарними режимами: боротьба з нацизмом і більшовизмом. 1939–1945 рр. 52. Соціокультурне життя в Україні 1930–1940 рр. під більшовицьким ідеологічним тиском. «Розстріляне Відродження». 53. Український рух опору 1950–1980 рр.: напрями, сутність, діяльність. 54. Лінгвоцидні практики радянської імперії в Україні за совєтської доби. 55. Народний Рух та його політична роль. 56. Українська діаспора як частина української нації. 57. Відновлення державності в Україні: здобутки та втрати трьох десятиліть. 58. Духовне життя України доби відновлення незалежності: «посттоталітарне», «пострадянське», «національне», «європейське». 59. Україна в російських проєктах «відновлення СРСР», розв'язання загарбницької війни проти України. 60. Військово-політичне протистояння з російською федерацією: цивілізаційний злам.
Екзаменатор	Лахно Наталія Валентинівна

Екзаменатор	Тарасенко Ольга Олексіївна.
Завідувач кафедри української мови	Вінтонів Михайло Олексійович
Завідувач кафедри історії України	Гедьо Анна Володимирівна